

กระบวนกร านเศการศีกษาของหน่วยศีกษานเศกส์ำนกงานการประณศีกษาจ้งหวัก
ส้งกักส์ำนกงานคณะกรรณการการประณศีกษาแห่งชาติ

นางสาวกัลยา รันศรี

วิทยานพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศีกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาบริหารการศีกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณมหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2532

ISBN 974-576-366-7

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณมหาวิทยาลัย

15646

117491411

EDUCATIONAL SUPERVISION PROCESS OF PROVINCIAL
SUPERVISORY UNIT ADMINISTRATORS UNDER THE
JURISDICTION OF THE OFFICE OF THE NATIONAL
PRIMARY EDUCATION COMMISSION

MISS KALAYA RATTANASRI

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education
Department of Educational Administration
Graduate School
Chulalongkorn University
1989
ISBN 974-576-366-7

หัวข้อวิทยานิพนธ์

กระบวนการนิเทศการศึกษาของหน่วยศึกษานิเทศก์สำนักงาน
การประถมศึกษาจังหวัด สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ
การประถมศึกษาแห่งชาติ

โดย

นางสาวกัลยา รัตนศรี

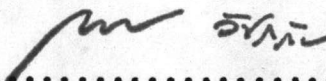
ภาควิชา

บริหารการศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษา

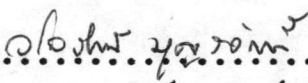
ผู้ช่วยศาสตราจารย์วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์

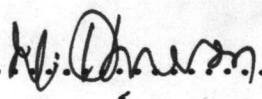
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าหลักสูตรปริญญาโท

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วัชรากัญ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(อาจารย์ ดร.นิพนธ์ ไทยพานิช)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุญมี เฌรยอค)

กัลยา รัตนศรี : กระบวนการนิเทศการศึกษาของหน่วยศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษา
จังหวัด สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (EDUCATIONAL
SUPERVISION PROCESS OF PROVINCIAL SUPERVISORY UNIT ADMINISTRATORS
UNDER THE JURISDICTION OF THE OFFICE OF THE NATIONAL PRIMARY
EDUCATION COMMISSION) อ.ที่ปรึกษา : ผศ.วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์, 247 หน้า.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากระบวนการนิเทศการศึกษาของหน่วยศึกษานิเทศก์
สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติและปัญหาอุปสรรค
ที่เกิดขึ้นในกระบวนการนิเทศการศึกษา ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามจำนวน 219 ฉบับ ไปยังกลุ่มประชากรซึ่ง
เป็นหัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ หัวหน้าฝ่ายพัฒนาการเรียนการสอน หัวหน้าฝ่ายนโยบายและแผนของหน่วย
ศึกษานิเทศก์ แบบสอบถามได้รับคืนจำนวน 193 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 88.13 วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่า
ร้อยละ

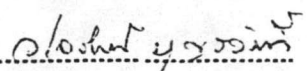
ผลการวิจัยพบว่า

1. กระบวนการวางแผน มีการเตรียมการวางแผนโดยรวมข้อมูลทางด้านปริมาณและ
คุณภาพ ตลอดจนสภาพและปัญหาของจังหวัด การวางโครงการได้ประชุมชี้แจงเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ วิธีการ
เป้าหมายในการนิเทศ การปรับปรุงแนวทางการปฏิบัติงานได้ปรับให้เป็นรูปธรรมสามารถปฏิบัติได้มากที่สุด
2. กระบวนการจัดสายงาน มีการจัดหาสื่อและเครื่องมือที่ใช้ในการนิเทศการศึกษา โดยแต่งตั้งคณะทำงาน
ขึ้นโดยเฉพาะ การแบ่งงานได้แบ่งตามความชำนาญของแต่ละบุคคล การพัฒนาโยบาย ได้ศึกษาและวิเคราะห์
ข้อมูล วัตถุประสงค์และนโยบายของหน่วยงานทุกระดับ
3. กระบวนการนำ การมีส่วนร่วมในการคัดเลือก
บุคลากร โดยเป็นคณะกรรมการลอบสัมภาษณ์ การริเริ่มในการปฏิบัติงานโดยให้บุคลากรแต่ละคนในหน่วยศึกษา
นิเทศก์เสนอความคิด มีการนิเทศโดยใช้สื่อ เอกสาร วิทยุ และการสร้างแรงจูงใจโดยให้บุคลากรในหน่วย
ศึกษานิเทศก์มีส่วนร่วมในการวางแผน
4. กระบวนการควบคุม ได้ใช้แผนเป็นเครื่องมือในการควบคุม
การขึ้นไปได้เสนอแนะให้คำแนะนำมีการประชุมกลุ่มเพื่อให้ข้อมูลป้อนกลับ
5. กระบวนการประเมินผลการ
ปฏิบัติงาน ได้เตรียมการโดยการจัดทำแบบประเมิน ใช้วิธีประเมินโดยพิจารณาคุณภาพและปริมาณของงาน
ที่รับผิดชอบ ผู้ประเมินคือหัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ แจงผลการประเมินโดยการประชุมชี้แจง และนำผลการ
ประเมินไปแก้ไขปัญหาการปฏิบัติงาน

ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นในกระบวนการนิเทศการศึกษา คือ จำนวนบุคลากรไม่เพียงพอ
ขาดข้อมูลสำหรับการวางโครงการ ขาดงบประมาณสนับสนุน เกณฑ์การคัดเลือกบุคลากรยังไม่เหมาะสม
พหุประสงค์สำหรับการเยี่ยมนิเทศมีจำกัด สื่อและเครื่องมือไม่เพียงพอ ขาดการประสานการควบคุมระหว่าง
สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด/สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ/โรงเรียน ขาดเครื่องมือ
ประเมิน หน่วยศึกษานิเทศก์ไม่มีโอกาสกำหนดวิธีประเมินและขาดการติดตามผลการประเมิน

ภาควิชา บริหารการศึกษา.....
สาขาวิชา นิเทศการศึกษาและพัฒนาหลักสูตร.....
ปีการศึกษา 2531.....

ลายมือชื่อนิติ

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา

KALAYA RATTANASRI : EDUCATIONAL SUPERVISION PROCESS OF PROVINCIAL SUPERVISORY UNIT ADMINISTRATORS UNDER THE JURISDICTION OF THE OFFICE OF THE NATIONAL PRIMARY EDUCATION COMMISSION. THESIS ADVISOR : ASST. PROF. VALAIRAT BOONSWADI. 247 PP.

The purposes of this study were to study the Educational Supervision Process of Provincial Supervisory Unit Administrators under the Jurisdiction of the Office of the National Primary Education Commission, and to study the problems and obstacles in educational supervision process. Two hundred and nineteen were sent to Provincial Supervisory Unit Administrators. One hundred and ninety-three questionnaires, accounted for 88.13 percent were returned and then analyzed in term of percentage.

Findings :

The methods that the administrators used in the educational supervision processes were as follows : First, concerning the planning processes, it was found that the administrators preplanned by collecting data about quantity, quality, condition and also the problems of the province. Setting the programmes by meeting to suggest about the criterion, methods and goals of supervision, and put all methods of performances into practice. Secondly, concerning the organizing processes, it was found that resources and devices were allocated, distributing-functions according to the supervisors' skills, concerning developing policies, the administrators analysed the data and objectives of every level of the offices. Thirdly, concerning the leading processes, the administrators interviewing contributed in selecting personnels by being in the interview committee, initiated the performances based on supervisors' opinion, inovated the supervision by using medias, ducument, radio and motivated personnel by letting them to participate in planning programmes. Fourthly, concerning the controlling processes, the administrators controled by planning, directed the supervisors by suggesting and feedbacked the supervisors by meeting. Fifthly, concerning the assessing processes, the administrators prepared to assessing by designing the assessing forms, judging quantity and quanlity by actual performance. The head of provincial supervisory unit assessed the supervisors and the result was made known to the supervisors by meeting and used the result to correct the supervisors performance problems.

Causes of the problems and obstacles were as follows : insufficient personnels, lack of the data for programming, lack of budget, the criterias to select the people were inappropriate, vehicles were inadequate, lack of co-ordination between The Jurisdiction of the Office of The Provincial Primary Education/Districts and Sub-districts/schools, lack of assessing forms, The administrators have no opportunity to set and evaluate the method of assessment.

ภาควิชา บริหารการศึกษา
สาขาวิชา นิเทศการ ศึกษา และพัฒนาหลักสูตร
ปีการศึกษา 2531

ลายมือชื่อนิสิต
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา *อ.อภินันท์ บุญสวัสดิ์*

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความกรุณาเป็นอย่างยิ่งจาก
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้กรุณาให้
 คำปรึกษาแนะนำ ตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ด้วยความเอาใจใส่อย่างดียิ่ง จึงขอ
 กราบขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูง ผู้วิจัยได้รับคำแนะนำ เสนอแนะ ให้ข้อคิดอย่างดียิ่ง
 จากผู้ช่วยศาสตราจารย์ คร.บุญมี เปรยอค อาจารย์ คร.นิพนธ์ ไทยพานิช
 อาจารย์สวัสดิ์ จงกล อาจารย์บัญญัติ แก้วกีร และอาจารย์ศรีประภา สนิชขัน
 จึงขอกราบขอบพระคุณทุกท่านเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ผู้วิจัยได้รับความกรุณาจากผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจแก้ไขและให้ขอเสนอแนะ
 ในการสร้างเครื่องมือวิจัย คือ อาจารย์ คร.นิพนธ์ ไทยพานิช ผู้ช่วยศาสตราจารย์
 คร.บุญมี เปรยอค อาจารย์พะยอม สุขมาก อาจารย์บุญชู สนั่นเสียง อาจารย์อชิษฐ์
 พรหมศิริ อาจารย์บัญญัติ แก้วกีร อาจารย์ศรีประภา สนิชขัน จึงกราบขอบพระคุณ
 เป็นอย่างสูง

ขอขอบพระคุณบัณฑิตวิทยาลัยที่ได้อนุมัติทุนอุดหนุนการวิจัย 1,500 บาท
 สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติที่ได้ให้ความอนุเคราะห์จัดส่งแบบ
 สอบถาม หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ หัวหน้าฝ่ายพัฒนาการเรียนการสอน หัวหน้าฝ่าย
 นโยบายและแผนที่ได้ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

ขอขอบพระคุณอาจารย์อชิษฐ์ พรหมศิริ ที่ได้กรุณาให้ความช่วยเหลือติดตาม
 ความก้าวหน้าตลอดจนแก้ไขข้อผิดพลาดในทุกรายการ อาจารย์ลักขณา คำตรง ที่ได้
 เอื้อเฟื้อวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ อาจารย์บรรลือศักดิ์ บำรุง อาจารย์ปิยวาท บำรุง ตลอดจน
 น้องอารีย์ รัตนศรี น้องนาคยา จันทโรชค ผู้สนับสนุนร่างกายแรงใจตลอดการทำ
 วิทยานิพนธ์

คุณความดีของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ขอมอบให้กับคุณพ่อทิด คุณแม่ปิง รัตนศรี
 ที่ให้ชีวิตและสิ่งที่ดีงาม กำลังใจ กำลังทรัพย์ ครู-อาจารย์ ผู้ประสิทธิ์ประสาทวิชา
 และผู้เขียนเอกสารตำราที่เกี่ยวข้องทุกท่าน

กัลยา รัตนศรี

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
รายการตารางประกอบ	ญ
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	5
คำถามที่ต้องการคำตอบจากการวิจัย	5
ขอบเขตของการวิจัย	6
คำจำกัดความของคำที่ใช้ในการวิจัย	8
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	10
วิธีดำเนินการวิจัย	10
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	15
ความหมายของการนิเทศการศึกษา	16
หลักการนิเทศการศึกษา	17
หน้าที่ของศึกษานิเทศก์	18
กระบวนการนิเทศการศึกษา	21
ความหมายของกระบวนการนิเทศการศึกษา	21
กระบวนการวางแผน	29
กระบวนการจัดสายงาน	40
กระบวนการนำ	53
กระบวนการควบคุม	73
กระบวนการประเมินผลการปฏิบัติงาน	79

สารบัญ (ต่อ)

บทที่		หน้า
3	วิธีดำเนินการวิจัย	90
	วัตถุประสงค์ของการวิจัย	90
	ประชากรที่ใช้ในการวิจัย	91
	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	93
	การสร้างแบบสอบถาม	93
	การเก็บรวบรวมข้อมูล	93
	การวิเคราะห์ข้อมูล	94
	สถิติที่ใช้ในการวิจัย	95
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	96
	ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	98
	ตอนที่ 2 การปฏิบัติในกระบวนการนิเทศการศึกษาของ หน่วยศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษา จังหวัด	101
	ตอนที่ 3 ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นในกระบวนการนิเทศ การศึกษาของหน่วยศึกษานิเทศก์สำนักงานการ ประถมศึกษาจังหวัด	134
5	สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	158
	วัตถุประสงค์ของการวิจัย	158
	วิธีดำเนินการวิจัย	158
	สรุปผลการวิจัย	159
	อภิปรายผลการวิจัย	170
	ข้อเสนอแนะ	198
	ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป	200

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
บรรณานุกรม	201
ภาคผนวก.....	213
ประวัติผู้เขียน	246

รายการตารางประกอบ

ตารางที่		หน้า
1	จำนวนประชากรผู้ตอบแบบสอบถาม	
2	จำนวนและร้อยละของแบบสอบถามที่ส่งไปและได้รับคืน และ แบบสอบถามที่สมบูรณ์	94
3	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามสถานภาพ	98
4	จำนวนและร้อยละของการปฏิบัติในกระบวนการวางแผน	101
5	จำนวนและร้อยละของการปฏิบัติในกระบวนการจัดสายงาน...	107
6	จำนวนและร้อยละของการปฏิบัติในกระบวนการนำ	113
7	จำนวนและร้อยละของการปฏิบัติในกระบวนการควบคุม.....	122
8	จำนวนและร้อยละของการปฏิบัติในกระบวนการประเมินผล การปฏิบัติงาน	128
9	จำนวนและร้อยละของปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นในกระบวนการ การวางแผน	134
10	จำนวนและร้อยละของปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นในกระบวนการ การจัดสายงาน	137
11	จำนวนและร้อยละของปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นในกระบวนการ การนำ	142
12	จำนวนและร้อยละของปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นในกระบวนการ การควบคุม	149
13	จำนวนและร้อยละของปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นในกระบวนการ การประเมินผล การปฏิบัติงาน	153